

ізоляційного виділення мовних фактів одиниці перекладу, забезпечуючи накопичення інформації в експресивному отрицанні, залишаються поза полем зору дослідника. Там, де повинна діяти техніка власне перекладу, з'являється представлення фактів в дусі транскодування.

3. Когнітивне представлення експресивного отрицання дозволяє пояснити багато, але не всі випадки. Серед останніх спостерігаються такі, де формант отрицання породжує мовну одиницю, не утворюючи антонімічних відносин з базисною лексемою і направляючи тим самим ймовірнісне прогнозування по хибному шляху.

4. Проблеми отрицання (в тому числі експресивного) грають важливу роль в формуванні високої мовної компетенції на іноземних мовах як в області власне перекладу, так і в області транскодування.

Література

- Арнольд І.В. Стилистика современного английского языка. – Л.: Просвещение, 1981. – 295 с. Балли, Шарль. Французская стилистика (перевод с французского К. А. Долинина). – М.: Иностранная литература, 1961. – 395 с. Григорьева Л. Адекватный перевод русских имплицитных средств выражения отрицания (модальный аспект) // Slavica tergestina 5, 1997. – С. 263-269. Губенко Н.В. Экспрессивность средств выражения утверждения и отрицания в языке подлинника и переводов романов Э. М. Ремарка: Дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 Краснодар, 2006. – 198 с. Казакова Т.А. Практические основы перевода. – СПб: Союз, 2001. – 320с. Овсянников В.В. Точка зрения переводчика: лекции по университетскому переводоведению. Учебное пособие для студентов переводческих отделений университетов. – Запорожье: Просвіта, 2010. – 448 с. Овсянников В.В. Модальность и перевод: монография. – Запорожье: Просвіта, 2011. – 364 с. Самсонов В.Ф. К анализу гипотезы Куайна о неопределённости перевода // Тетради переводчика. Вып. 16. – М., 1979. – С. 21-29. Соловьян В.А. Языково-стилистика средства сатиры в немецком языке. – Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – М., 1960. – 23 с. Филлмор Ч. Фреймы и семантика понимания // Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XXIII. Когнитивные аспекты языка: Пер. с англ. / Сост., ред., вступ. ст. В. В. Петрова и В. И. Герасимова. – М.: Прогресс, 1988. – С. 52-92. Ярцева. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 685 с. Cheshire, Jenny. Myth 14. Double Negatives are Illogical // Language Myths. Edited by Laurie Bauer and Peter Trudgill. – London: Penguin Books, 1998. – 189 p. – P. 113-122. Lawless, Laura K. French Language Guide (режим доступа: <http://french.about.com>) Swan, Michael. Practical English Usage. – Oxford University Press, 1995. – 658 p. Vinay, Jean-Paul and Darbelnet, Jean. Comparative Stylistics of French and English: A Methodology for Translation/ - John Benjamins Publishing Company: Amsterdam / Philadelphia, 1995. – 358 p.

УДК: 811.112.2(=111)'373.613

ПАНИЧОК Т. Я.

(Тернопільський національний економічний університет)

АНГЛІЦИЗМИ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

У статті представлений огляд лінгвістичної ситуації в Німеччині, що склалася під впливом англіцизмів. Розглядаються причини інтенсивного запозичення англіцизмів в сучасній німецькій мові. Виділено основні закономірності поширення англіцизмів в німецькій мові.

Ключові слова: німецька мова, запозичення, англіцизм.

Паньчок Т.Я. Англицизмы в современном немецком языке. В статье представлен обзор лингвистической ситуации в Германии, сложившейся под влиянием англицизмов. Рассматриваются причины интенсивного заимствования англицизмов в современном немецком языке. Выделены основные закономерности распространения англицизмов в немецком языке.

Ключевые слова: немецкий язык, заимствования, англицизм.

Panychok T.Y. Anglicisms in Modern German. The article gives the review of a linguistic situation in Germany which has been developed under the influence of Anglicism. The causes of heavy borrowing Anglicisms in modern German. The basic patterns of spread of Anglicisms in the German language.

Keywords: German, adoption, anglicism.

Питома вага запозичених слів у лексичній системі кожної мови безперервно зростає внаслідок формування глобального інформаційного простору, суспільних та економічних процесів, спрямованих на світову інтеграцію, постійно збагачуючи словниковий склад сучасних мов та впливаючи на їхній розвиток. Процес оновлення лексики за допомогою запозичень відбувається постійно, але є періоди в розвитку мови, коли він особливо інтенсивний. Таким періодом в історії лексики німецької мови стала друга половина ХХ століття, починаючи з травня 1945 року. За минулі більш ніж півстоліття в німецькій дійсності відбулися радикальні зміни: змінилися політичні умови життя носіїв мови, спостерігаються значні успіхи економіки і вдосконалення соціальної системи. Все це в поєднанні із загальними для європейської культури технічними та матеріальними нововведеннями не могло не позначитися на кількісному зростанні сучасного вокабуляру, на формуванні окремих його ділянок. Утворення нових

термінів завдяки запозиченням є найпродуктивнішим способом розширення та збагачення словникового складу мови, зокрема її термінологічних підсистем.

Іншомовна лексика була предметом і об'єктом теоретичних і прикладних досліджень у мовознавстві. Класифікацію запозичень, джерела й шляхи їх проникнення розглядали відомі лінгвісти У.Вайнрайх, А.Ю.Кримський, Ф.І.Буслаєв, В.В.Виноградов, Ф.П.Філін, М.М.Шанський, А.О.Білецький, Л.А.Булаховський, О.С.Мельничук, В.В.Акуленко, С.В.Семчинський та ін. У кінці XIX – на початку XX ст. про доцільність чи недоцільність іншомовних слів писали такі зарубіжні вчені, як О.Соболевський, Р.Брандт, С. Карський, М.Фасмер [Мищенко 2007, с. 292].

Метою даної статті є вивчення принципів та шляхів проникнення англійських лексичних одиниць в німецьку мову.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- визначити які існують запозичення з англійської мови;
- проаналізувати особливості використання запозичень;
 - визначити позамовні чинники, які стимулюють входження англіцизмів у лексико-семантичну систему німецької мови.

Предметом дослідження є запозичення з англійської мови в сучасній німецькій мові.

Об'єктом дослідження є англіцизми в сучасній німецькій мові.

Іншомовна запозичена лексика багато в чому задовольняла потреби термінологічної номінації на різних етапах розвитку мови, про що свідчить історія науки і техніки. У теперішній час заслуговує на увагу процес запозичення англійських термінів, оскільки нова термінологія значною мірою виникає саме у США та у Великобританії у зв'язку з розвитком передових технологій. Під англійськими запозиченнями або англіцизмами ми розуміємо лексику, запозичену з англійської літературної мови. Актуальність дослідження запозиченої термінологічної лексики зумовлена її значущістю в науковій і практичній діяльності сучасного суспільства, а також її продуктивністю [Соколовська 2006, с. 118].

Німецька мова є європейською мовою, котра виявляє найбільший приріст англійських запозичень, що зумовлено як позамовними так і мовними причинами. Власне мовна причина полягає в тому, що із засвоєнням нових понять засвоюється і їх позначення у мові, що є безсумнівно позитивним явищем, оскільки такі мовні одиниці виявляються переважно однозначними. Правда, в такій ситуації як правило відбувається пошук німецькомовного еквівалента, який буває іноді доречним (напр.: Mountainbike / Bergfahrrad), однак може бути і відсутнім. Так, напр., англійське chatten аж ніяк може бути замінено відповідно до його змісту в англійській мові дієсловами schwatzen чи plaudern (базікати) [Гончаренко 2007, с. 54].

Німецькі лінгвісти виділяють декілька причин проникнення англійських слів і виразів в німецьку мову і їх благополучної адаптації:

1. Всі країни світу знаходяться в тісному зв'язку один з одним. Події (війни, революції, нові політичні режими), які переживають одні країни, впливають на політичне життя в інших і приносять з собою нову лексику, поняття і вирази. Німецька мова збагатила свій словниковий запас грецькими та латинськими словами в епоху Гуманізму в XV-XVI століттях. Завдяки цьому виникло багато інтернаціоналізмів. У XVII-XVIII століттях великий вплив на німецьку мову мала французька мова. В період Другої світової війни в німецьку мову прийшло багато нових слів з англо-американського мовного простору.

2. Особливо багато англіцизмів проникло в різні професійні сфери і насамперед у спорт, музику, економіку та техніку. Наприклад, Fan, Match, Job, Team, Computer, Know-how, Holding. Помітний великий термінологічний вплив, поява нових термінів на основі новітніх технологій, в основному із США. Професіоналізми являють собою багатий матеріал для розвитку мовної системи. Багато термінів сьогодні проникають і в розмовну мову: Probleme managen, Vorbestellungen canceln, Preise scannen. Вартим уваги є наступний приклад впровадження англіцизмів в розмовну мову: "Langst kaufen Mum und Dad mit ihren coolen Kids lieber im Shopping-Center auf der grunen Wiese als im biedereren Discounter in der City und noch auf der langweiligen Geburtstagsparty singen die Gaste Happy Birthday".

3. Мовознавство виправдовує впровадження іноземних слів у німецьку мову тим, що для деяких імпортованих предметів, речей, понять в німецькій мові немає спеціальних назв, їх можна позначити тільки за допомогою опису, використовуючи при цьому словосполучення чи навіть цілі речення. Наприклад, Public Relations позначає німецькою: Öffentlichkeitsarbeit, öffentliche Beziehungen, Kontaktpflege und Meinungspflege. Або поняття Manager можна пояснити тільки таким чином: mit weitgehender Verfügungsgewalt und Entscheidungsbefugnis ausgestattete leitende Persönlichkeit eines Grossunternehmens. В цьому випадку, звичайно, краще вжити англо-американські терміни, так як німецькі еквіваленти

описують ці поняття надто складно і багатослівно.

4. Відомо також, що англо-американський словниковий запас має близько 700 000 лексичних одиниць. А німецька лексика охоплює лише близько 400 000 слів. Таким чином виходить, що 100 мільйонів людей, для яких німецька мова є і рідною і державною, протистоять близько 1, 4 мільярдів, для яких англійська є рідною мовою, або вони чудово володіють нею як іноземною мовою. Майже кожен підліток на Заході вивчає англійську як першу іноземну мову, і для молодіжної культури значне місце на музичній сцені займають англомовні виконавці.

5. Варто наголосити на тому, що кожна мова прагне до стислості. Телеграмний стиль використовується не тільки в E-mail повідомленнях, а й у повсякденній мові. Багато англійських слів є коротшими і зручнішими у вимові ніж німецькі. Наприклад, порівняємо такі слова як Trucker (2 складу і 7 букв) і Lastwagenfahrer (5 складів та 15 літер). Ще приклади: Jointventure – Gemeinschaftsunternehmen; Management – Unternehmensleitungen. Отже, видно, що англіцизми мають більш коротку форму в порівнянні з аналогічними за значенням німецькими словами [Морозова 2008, с. 40].

Спірним є вживання англіцизмів та англо-американізмів, якщо вони не мають особливої змістовної, стилістичної або синтаксичної функції. У таких випадках англіцизми використовуються часто для хвастощів або створення іміджу, коли співрозмовники хочуть підкреслити свій соціальний або інтелектуальний рівень. Або ж їм хочеться показати свою приналежність до молоді і сучасності. Можна помітити, що для численних англіцизмів є точні і виразні німецькі відповідники: Lover не набагато краще Liebhaber, замість Loser не гірше Verlierer, Feeling – це Gefühl, Airport залишається Flughafen, Deal - це Handel [Соколовська 2006, с. 119].

Слід зазначити, що запозичення проникають нерівномірно в різні сфери функціонування мови: в розмовну мову, соціолекти, мовні засоби масової комунікації і реклами. На думку ряду лінгвістів, мова реклами найбільш “віддалена” від норм німецької мови. Для з’ясування правомірності такої оцінки було проведено аналіз фонетико-структурних запозичень в рекламних текстах різних жанрів: рекламна стаття, рекламне оголошення і рекламне гасло. З точки зору сфери використання існує кілька тематичних груп запозичень: комп’ютерні технології, аудіо-та відеотехніка, економіка і бізнес, туризм і відпочинок, а також слова спільного вживання типу Service, Shopping, Event, Trend.

З боку освоєння англійських запозичень можна виділити три групи:

- 1) слова і вирази, що зберігають англійське написання: T-shirt-painter, simple, different, small-talk;
- 2) слова, частково засвоєні німецькою мовою (вживання з артиклем, написання іменників з великої літери, надання слову німецьких граматичних форм): die Edition; das TV-Magazin, die Software, der Event, boomen - boomende;
- 3) запозичення, включені до складу композитів і дають гібридні новоутворення: Service-Dienst, Service-Seite, Top-Lage, Inter-CityZug, Euro-CityZug, Durch-Ticket, Topfset, Business-Gast, окказіоналізми: In Between, Ökosandwich [Морозова 2008, с. 44].

З боку семантичного освоєння, запозичення стають основним засобом номінації нового предмета чи явища (Lunchpaket, Baggage Tag Printer, Bungy Jumping, Notebook, Duty-Free (-Shop), або мають більш-менш точні синоніми в німецькій мові (Client = der Kunde, Magazin = die Zeitschrift, Collection = Kollektion, Airport = der Flughafen).

Як уже відзначалося, безсумнівним лідером серед предметно-понятійних сфер, які “поставляють” лексичні новотвори, є фахова сфера комп’ютерної техніки, про що свідчать поповнення лексики такими мовними одиницями як Online-Shops, Home-shopping, Internetportale, Internet-Kasinos. Пересилка письмових повідомлень через мобільний телефонний зв’язок уможливується службою Short Message Service (скорочено SMS). При цьому в німецькій мові die SMS (зі зміною граматичного роду) використовується і для позначення самих повідомлень надісланих, таким чином. “Eine SMS schicken” (послати SMS), що належить до улюблених занять молоді, одержує дієслівне похідне simsen. Такий новотвір як Handykette, під чим розуміють зібрання правил ввічливості для користувачів мобільних телефонів, утворено на базі слова Etikette шляхом скорочення [Авраменко 2005]. Новотвори в суспільно-політичній сфері зумовлені наряду з іншим тим, що попит на політичну коректність диктує потребу в пом’якшувальній лексиці, про що свідчать так звані Weicheiwörter, позначення для сучасного чоловічого типу який дистанціюється від таких традиційних чоловічих цінностей, як рішучість та категоричність. Напр.: Chefgrößer, Frauenverstehher, In-Fahrtrichtung-Sitzer, Reformkostesser.

Особливо активно використовуються слова англійського походження в галузі техніки, засобів масової інформації, реклами, моди, торгівлі, у мові суміжних наукових дисциплін (напр., соціології, психології, економіки), політики, спорту тощо. Вхідженню англіцизмів сприяє крім того

широкомасштабний експорт продуктів сучасної американської масової культури, під час якого, завдяки надзвичайній атрактивності, так званого, американського способу життя, нові речі, поняття та явища запозичуються разом зі своїми назвами (Sachentlehnungen und Wortentlehnungen). Цьому в свою чергу часто сприяє двомовність сучасних носіїв німецької мови, оскільки індивідуальна культурна двомовність може бути каналом мовних контактів.

Висновки: результати дослідження дозволяють констатувати той факт, що вплив англіцизмів на німецьку мову досить великий, враховуючи високий процентний вміст англійських запозичень, а також виразів, що представляють собою змішання німецької та англійської мов. Тема англіцизмів потребує **подальших досліджень**, оскільки суспільні зміни та економічний розвиток сприяють утворенню нових термінів, що є найпродуктивнішим способом розширення та збагачення словникового складу мови, зокрема її термінологічних підсистем.

Література

- Авраменко Н.С. Англо-американізми у сучасній німецькій мові [Електронний ресурс] // Публікації студентів, №1, 2005. – Бердянський державний педагогічний університет. – Режим доступу: http://bdpu.org/scientific_published/2005/Students_publications/19. Гончаренко Л.О. З історії вивчення запозичень у німецьку мову [Електронний ресурс] // Наукові записки Чорноморського державного університету, Серія: філологічні науки, 2007. – Випуск 89(3). – С. 53-57. – Режим доступу: <http://bibl.kma.mk.ua/pdf/naukpraci/philology/2007/70-57-15.pdf>. Міщенко А.Л. Англійські запозичення та шляхи їх надходження до сучасної німецької мови / А. Л. Міщенко // Наук. зап. Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2007. – Вип. 73. – Ч. 1. – Серія: Філол. науки (мовознавство). – С. 292-299. Морозова О.Н. Английские заимствования в современном немецком языке: лингводидактический аспект // Мир лингвистики и коммуникации: электронный научный журнал. – Тверская государственная сельскохозяйственная академия, 2008. – Випуск 12. – С. 39-46. Соколовська С.Ф. Запозичення у фінансово-економічній терміносистемі німецької мови / С.Ф. Соколовська // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. — 2006. — № 27. — С. 118-120.

УДК: 811.111.'255.4

ПЕРМІНОВА А.В.

(Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

ОНТОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИХ ПРОСТОРІВ У ПОЕТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Стаття присвячена аналізу діалектики деяких онтологічних властивостей метапоетичного дискурсу: “первинного” і “вторинного” та “цілого” і “частини”. У роботі стверджується, що переклад є одночасно “первинним” і “вторинним” у ланцюжку реструктурування інтертекстуального поля оригіналу. Метонімічна модель суміжності джерельного та цільового текстів використовується задля визначення співвідношення “цілого” і “частини” у них.

Ключові слова: поетичний переклад, онтологія, первинне, вторинне, ціле, частина, інтертекстуальність, полісистема, метонімія.

Перминова А.В. Онтологические свойства интертекстуальных пространств в поэтическом переводе. Статья посвящена анализу диалектики некоторых онтологических свойств метапоэтического дискурса: “первичного” и “вторичного”, а также “целого” и “части”. В работе утверждается, что перевод является одновременно “первичным” и “вторичным” в цепочке реструктурирования интертекстуального поля оригинала. Метонимическая модель смежности первоисточника и целевого текста используется для определения соотношения “целого” и “части” в них.

Ключевые слова: поэтический перевод, онтология, первичное, вторичное, целое, часть, интертекстуальность, полисистема, метонимия.

Perminova A.V. Ontological properties of intertextual spaces in poetry translation. The article analyzes dialectics of ontological properties of metapoetic discourse, namely “primary” vs “secondary” and “the whole” vs “a part”. It claims that translation is both “primary” and “secondary” in the chain of the original’s intertextual field restructuring. Metonymic model of the source and target texts’ contiguity is applied to define “the whole vs a part” ratio in them.

Key words: poetry translation, ontology, primary, secondary, the whole, a part, intertextuality, polisystem, metonymy.

У сучасному політеоретичному уявленні про світ як про багатовимірну сукупність різномовних та різнокультурних інтертекстуальних просторів переклад – це своєрідний семіотичний міст, який поєднує два або більше простори, створюючи тим самим нове інтертекстуальне поле. Завдяки